

NATURBRUKETS
YRKESNÄMND

Januari 2017

NYHETSREV nr 31 – 2017

Välkommen till NYN:s nyhetsbrev som utkommer ca två gånger per år.

Läs mer på www.nyn.se

Kontakter med myndigheter och departement

Utbildningsdepartementet

Den 21 september var NYN inbjudna till Utbildningsdepartementet för att diskutera yrkeshögskolefrågor. Sammanfattningsvis kan konstateras att de frågor som NYN genom åren lyft med Utbildningsdepartementet, gällande YH-utbildningarnas långsiktighet och problem för yrkesbytare med förkunskapskrav resp. möjligheten till fristående kurser inom YH, har fått gehör.

Nationella programrådet för naturbruksprogrammet

Den 18 augusti bjöd Skolverket in NYN och berörda myndigheter och organisationer till samrådsmöte om förutsättningar för inriktningen naturturism på naturbruksprogrammet. Utgångspunkt för samrådet är delbetänkandet från Yrkesprogramsutredningens (En yrkesinriktning inom teknikprogrammet (SOU 2015:29), m.m.

Vid mötet framförde NYN att vi anser att naturturism bäst passar som inriktning inom Hotell- och turismprogrammet, eller som eftergymnasial yrkeshögskoleutbildning. Vidare betonade NYN vikten av att naturturismen beaktar äganderätten och att utbildningarna måste vara efterfrågade av en bransch som kan erbjuda riktiga jobb. Av Skolverkets analys framgår att endast en mindre andel av de elever som idag utbildas inom naturturism får arbete inom detta område anser NYN att naturbruksprogrammet inte ska utökas med en ny inriktning mot naturturism. I stället finns möjligheten för skolor, med engagemang från arbetslivet, att söka särskild variant med riksrekrytering. Det sistnämnda skulle enligt NYN undanröja många av de problem som skolorna pekar på.

Den 15 september inbjöd Skolverket det Nationella programrådet för naturbruksprogrammet till konferens för att ge information om programrådets kommande arbete, samt lyssna till generaldirektör Anna Ekström (vilken p.g.a. utnämningen till minister dessvärre inte kunde närvara). NYN framförde kritik mot Skolverkets nya arbets sätt. Den arbetsmodell som Skolverket presenterade utgår från att programråden mer blir mottagare av information och ger råden mindre tid att fungera som just råd till Skolverket, genom att diskutera aktuella och angelägna frågor kring naturbruksprogrammet.

Vid mötet den 15 september stod regeringsuppdraget om inriktningar på Naturbruksprogrammet på dagordningen. Skolverket informerade om regeringsuppdraget om inriktningar på naturbruksprogrammet. Uppdraget, som har sin grund i förslag från Yrkesprogramutredningens delbetänkande våren 2015, resulterade i en regeringsredovisning som överlämnades till regeringen i april 2016. I den redovisningen åtog sig Skolverket att under 2016 komplettera regeringsredovisningen med en analys av arbetsmarknadens behov inom naturturismsektorn, i samråd med berörda branscher och andra intressenter utreda förutsättningarna för ytterligare en inriktning på naturbruksprogrammet, samt att i arbetet beakta en eventuell sådan inriktnings avgränsning mot andra yrkesprogram. Efter denna information redovisade Skolverket ett förslag till en sådan kompletterande regeringsredovisning.

I Skolverkets protokoll från mötet står följande att läsa:

Ledamöter i nationella programrådet gör följande reflektioner:

- *Verksamhet inom naturturism bör bygga på att den som arbetar inom området har ett gediget yrkeskunnande inom något område exempelvis hästhållning, lantbruk, skogsbruk eller trädgård. Att ha en separat inriktning är i detta avseende ingen bra utbildningsstruktur.*
- *Gedigna naturturismutbildningar inom den gröna sektorn finns på YH-nivå.*
- *Att ha en särskild inriktning inom naturturism på gymnasienivå skapar problem med avgränsningar mot YH-utbildningar.*
- *Att utöka naturbruksprogrammet med ytterligare en inriktning kan äventyra befintliga inriktningar.*
- *Verksamhet inom naturturism är för unga människor ett genomgångsyрке delvis orsakat av att det finns få möjligheter till helårsanställningar.*
- *Det är viktigt att Sverige som turistland satsar på kompetensutveckling inom naturturism även på gymnasial nivå. Eleverna blir inte fulländade naturguider, men får en bra grund.*
- *Den undersökning som Skolverket gjort visar mycket blygsamma resultat: få har anställningar och de flesta av dessa har bara säsongsanställningar.*
- *Anställningsbarheten på ett yrkesprogram är viktig. Det skulle vara mycket märkligt att skapa en inriktning inom ett område där det är stor sannolikhet att man inte får arbete.*
- *Att inrätta inriktningar med yrkesutgångar som med liten sannolikhet leder till arbete inom inriktningen är att urvattna naturbruksprogrammet.*
- *Det är bättre att de skolor som vill erbjuda någon yrkesutgång inom området naturturism ansöker om särskild variant med riksrekrytering. En sådan ansökan ska innehålla yttrande från berörda branscher om behovet av den sökta utbildningen.*
- *Naturturism är en ung bransch med många enmansföretag.*

Nationella programrådet anser sammanfattningsvis:

- *I beaktande bl.a. av att en mindre andel av de elever som idag utbildas inom området naturturism får arbete inom detta område, anser programrådet med bestämdhet att naturbruksprogrammet inte ska utökas med någon ny inriktning naturturism. Möjligheten för skolor, med engagemang från arbetslivet, att söka särskild variant med riksrekrytering är en bättre utveckling. De båda ledamöterna Anders Grahn och Jeppe Klockareson reseverar sig.*

Myndigheten för yrkeshögskolan

Den 10 november utfärdade regeringen en förordning om ändring som innebär att det nu införs två nya rubriker i 3 kap. i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Rubrikerna är ”Grundläggande behörighet” och ”Behörighet i övrigt”. Ändringen träder i kraft den 1 januari 2017.

Den 24 november 2016 beslutade Riksdagen om en stärkt Yrkehögskola (Utbildningsutskottets betänkande 2016/17:UbU5). Beslutet innebär bl.a. att en utbildningsanordnare inom yrkehögskolan ska ha den kompetens och de förutsättningar som krävs för att anordna utbildning inom det yrkesområde som utbildningen avser, vilket betyder att anordnaren måste ha såväl praktiska förutsättningar som egen kunskap om yrkesområdet för att få anordna en yrkehögskoleutbildning. Utbildning inom yrkehögskolan ska även få anordnas av andra statliga myndigheter än universitet och högskolor. Vidare innebär ändringarna att det i lagen om yrkehögskolan ska införas en upplysning om att regeringen kan meddela föreskrifter om att en utbildning inom yrkehögskolan får bedrivas som behörighetsgivande förutbildning på gymnasial nivå. Förutbildningen bör få erbjudas om det finns brist på behöriga sökande till den ordinarie yrkehögskoleutbildningen. Lagändringarna träder i kraft den 1 januari 2017. Läs kommentar från Myndigheten för yrkehögskolan:

<https://www.myh.se/Nyhetsrum/Nyheter/2016/GD-har-ordet-om-Riksdagens-beslut-om-en-starkt-yrkehogskola/>

Den 18 oktober var NYN, HYN och SYN inbjudna till Myndigheten för yrkehögskolan under temat Branschmöte trädgård. Myndigheten presenterade aktuell utbildningsstatistik gällande utbud, uppföljningar mm. Myndigheten informerade vidare om SeQF - Den nationella referensramen för kvalifikationer. NYN framförde tankar om framtidens efterfrågan på kompetens, vilket myndigheten efterfrågade.

SLU

Under september kontaktades SLU med förfrågan om att som ett inslag på Ultuna utmana studenterna att testa att ta Grönt Kort. Grönt Kort kan vara ett sätt för studenten att få reda på om man behöver komplettera sin praktik. Det handlar också om en trovärdighetsfaktor när SLU inte längre har proppkursen. För blivande rådgivare är Grönt Kort en fjäder i hatten. SLU har givit ett positivt svar på denna invit och lovat att återkomma till NYN.

Den 16 november genomfördes Ultunastudenternas Näringslivsdag. LRF Högskolekontakt finansierade en monter som var mycket välbesökt och uppskattad. Montern bemannades av LRF Ungdomen och LRF Mälardalen.

Gröna Jobb

Sammanfattning

Året har påverkats av det ökade migrationen. Arbetsförmedlingen har sökt olika sätt att samarbeta med Gröna Jobb inom ramen för integrationsprojekt. Dessvärre visade det sig att de ekonomiska ramarna har varit så snäva att något verkligt projekt har varit svårt att få till. Vi avvaktar vidare vad som händer i frågan.

Vårt systerprojekt Jobba Grönt www.jobbagront.se har etablerats digitalt och vi drar förhoppningsvis trafik till varandra. Under förra året har vi i många sammanhang kunnat marknadsföra www.gronajobb.se Framförallt har informationen inriktats mot ungdomar och studenter. Det har varit naturbruksgymnasier, yrkehögskolor och SLU. Alla kårer på SLU har fått information om Gröna Jobb samt den gröna arbetsmarknaden. Även vid till exempel arbetsgivarträffar och många andra typer av sammankomster i det gröna näringslivet har Gröna Jobb uppmärksammats.

Med den ökande arbetskraftsmigrationen så ökar också trycket på vår sajt. Det är en strid ström av mail och telefonsamtal. Vi försöker svara på allt inom ett par dagar. Godkännande av annonser görs varje dag, oftast även på helgerna. En snabb service uppskattas av våra användare.

Många delar av det gröna näringslivet har under året försetts med efterfrågad statistik.

Statistik

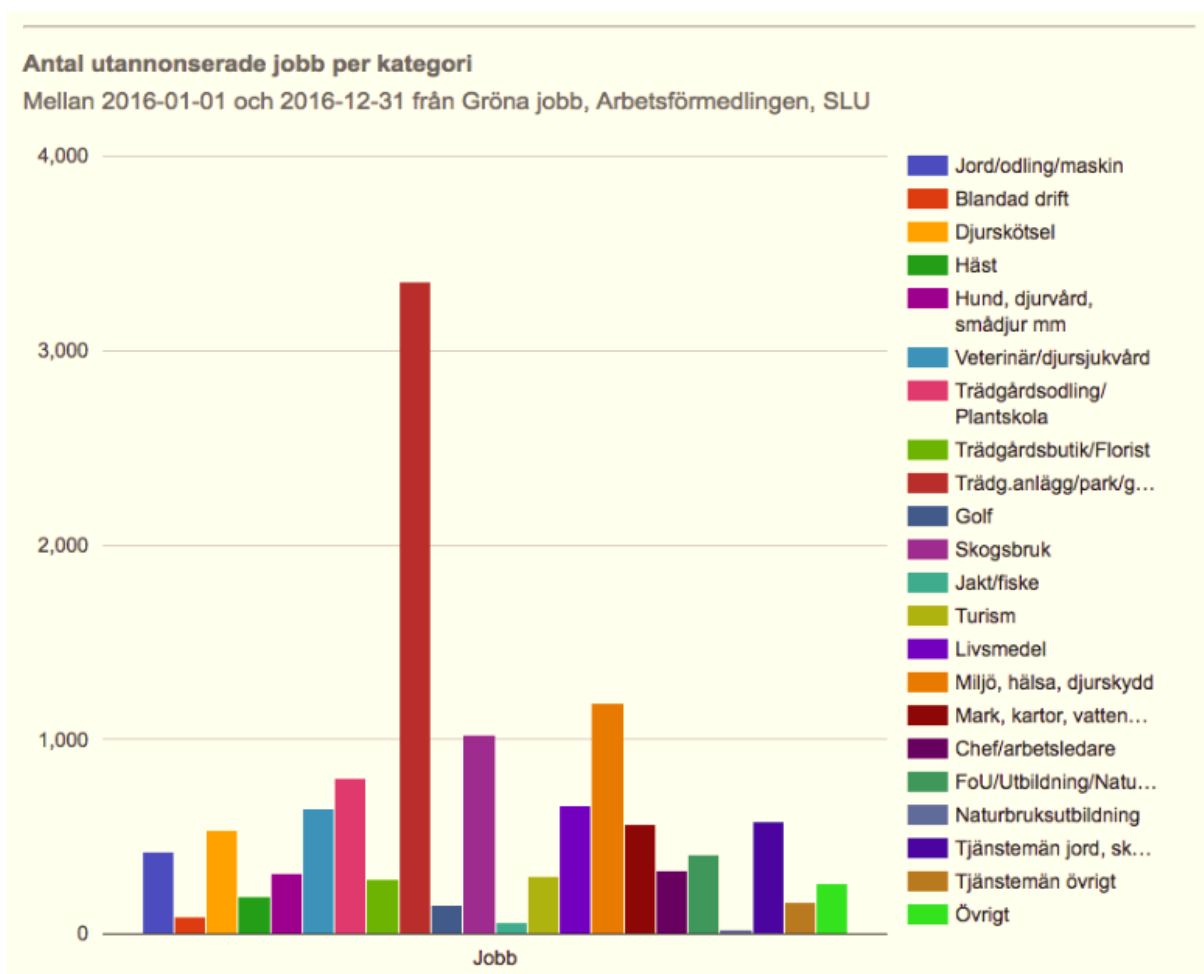
Nedan presenteras ett sammandrag av tillgänglig statistik för 2016.

- De egeninlagda jobben ökade med 50 procent under året. De branscher som flitigast använder tjänsten är trädgårdsanläggning, djurskötsel och jordbruk. Kyrkans förvaltningar ute i landet är också flitiga annonsörer.
- Fortfarande har vi svårt att få in skogsjobb denna väg.
- Förvånansvärt många myndigheter och större företag rekryterar genom oss. Även många rekryteringsfirmor använder Gröna Jobb på kundens begäran.
- Antalet jobb totalt 2015 stannade vid 9 878 st. Under 2016 såg vi en kraftig ökning (se tabellen nedan).
- Januari 2017 har börjat ännu bättre än föregående år.
- Antalet annonsvisningar ligger på ca 830 000 ggr.
- Under 2016 besöktes sidan av 135 000 unika besökare, en ökning med drygt 18 procent.
- Antalet besök på Gröna Jobb totalt var ca 502 000 st, en ökning med 100 000.

TABELL. Antal utannonserade jobb per kategori.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Jord/odling/maskin	340	343	296	275	269	259	425
Blandad drift	126	116	53	67	79	64	92
Djurskötsel	369	424	305	340	308	411	537
Häst	215	238	174	215	165	165	195
Hund, djurvård, smådjur mm	152	162	128	183	162	303	309
Veterinär/djursjukvård	291	338	337	448	407	439	648
Trädgårdsodling/Plantkola	263	756	434	480	424	542	802
Trädgårdsbutik/Florist	127	164	164	233	223	213	283
Trädg.anlägg/park/grönytor	1272	1828	1452	2465	1667	2101	3356
Golf	108	103	71	57	43	63	151
Skogsbruk	953	547	998	857	800	656	1021
Jakt/fiske	33	61	20	47	121	58	62
Turism	473	313	273	412	391	513	299
Livsmedel	224	227	224	229	418	351	662
Milljö, hälsa, djurskydd	734	774	814	735	781	940	1186
Mark, kartor, vatten mm	370	2867	2497	2249	2040	1069	567
Chef/arbetsledare	171	351	241	231	193	238	327
FoU/Utbildning/Naturvetenskap	344	373	896	348	301	433	411
Naturbruksutbildning	37	32	20	6	21	30	24
Tjänstemän jord, skog, trädgård mm	594	579	443	392	381	413	576
Tjänstemän övrigt	121	119	118	74	90	91	165
Övrigt	190	366	219	50	316	526	259
Summa	7 507	11 081	10 177	10 393	9 600	9 878	12 357

Källa: Gröna Jobb

Grönt Kort

NYN erbjuder naturbruksskolorna att våren 2017 diplomera Grönt Kort vid de skolor och till de elever som efterfrågar detta.

NYN för också löpande dialog med Skolverket hur vi kan samarbeta kring Grönt Kort mot bakgrund av Gy 2011.

Välkomna med er intresseanmälan till Grönt Kort! Anmälan behöver endast innehålla antal elever (företrädevis åk 3). Utöka gärna målgruppen elever i åk 3 med elever som har motsvarande kompetens, exempelvis påbyggnadsutbildningar och liknande. Diplomeringen kostar 300 kr per elev. Tveka inte att anmäla även om ni bara har några få elever som är intresserade – vi försöker samordna diplomeringen med andra skolor.

Kontakta Grönt Kort

Grönt Kort Mjölck: Catharina Matsdotter, kattis@cayenne-konsult.se
070-266 6949.

Grönt Kort Gris: Anne J Andersson, Hortegarden@gmail.com 073-856 0263.

Grönt Kort Växtodling:

Peter Borring, peter.borring@telia.com 070-343 6959

Claes Pettersson, claes_pettersson@hotmail.com 070-846 6263.

Grönt Kort Yrkesodling Trädgård:

Maria Runnerstam maria.runnerstam@hvilanutbildning.se 070-893 9626
 Bertil Tallving, tallving@hotmail.com 072-155 1101

På gång - möten med skolornas lokala programråd

Under november skickade NYN ut information till landets samtliga skolhuvudmän och naturbruksgymnasier med information om Grönt Kort. Skolledarna fick särskild fråga om att NYN:s diplomerare önskar besöka skolornas lokala programråd.

Diplomerarna hälsar att ”Vi delar gärna med oss av våra erfarenheter av att ha diplomerat närmare 2 000 elever. Vi ser att Grönt Kort kanske får en förändrad roll, både som nationell diskussionsplattform och som valideringsverktyg.”

Ett stort gensvar på denna uppmaning noterades och i skrivande stund håller diplomerarna på att planera en ”roadshow” till de skolor och lokala programråd som visat intresse. NYN ser fram emot att i kommande nyhetsbrev rapportera från dessa möten.

Yrkesbevis

Från kansliet för Trädgårdsnäringens Centrala Yrkes Kommité (TCYK) rapporteras följande statistik från antal utfärdade yrkesbevis. För 2016 noterar TCYK rekord vad gäller antal utfärdade yrkesbevis, se tabell nedan. Siffran 501 yrkesbevis 2016 kan jämföras med 294 utfärdade yrkesbevis året innan.

TABELL. Statistik för 2016 (antal yrkesbevis).

	Antal
1. Skötsel och förvaltning utemiljö	85
2. Ritningsläsning, avvägning och utsättning	60
3. Schakt, fyllning och dränering	4
4. Markbetong och asfalt	18
5. Trappor och murar	10
6. Naturstensarbeten	16
7. Gräsanläggning	27
8. Växtkännedom	110
9. Beskärning och trädvård	111
10. Lekredskap och träarbeten	45
11. Vår uppgift som kyrkogårdsarbetare	0
12. Vår uppgift som krematoritekniker	15
Totalt	501

Källa: TCYK.

Elevstatistik - naturbruksprogrammet

I september färdigställdes sedvanlig statistik över antagningsläget vid Naturbruksprogrammet. Sammanställningen genomförs av Naturbruksskolornas Förening på uppdrag av Naturbrukets Yrkesnämnd, två gånger per år; i maj gällande sökandetrycket, och i september gällande antagningsläget.

Elevstatistik för Naturbruksprogrammet, antal elever 1999 – 2016.

	Förändring sökande mot året innan:			Förändring mot året innan:			Antagna 15/9	Antal elever per inriktning i årskurs 2								
	procent	Sökande 1:a hand	Andel sökande % av årskull	Andel antagn % av årskull	relativt årskull procent	elevantal åk 1 procent		Lantbruk	Trädgård	Skog	Djur	Häst	Naturturism	Övriga	Åk1+2+3	Årskull 31/12
1999	-	2178	2,20	2,30	-	-	2269	521	144	278	389	501	-	224	6 727	98 800
2000	14	2476	2,45	2,38	4	6	2409	428	148	245	402	558	-	264	6 468	101 220
2001	12	2767	2,61	2,38	0	4	2516	446	138	212	513	559	-	297	6 354	105 858
2002	30	3601	3,29	2,46	3	7	2691	399	126	254	571	593	-	314	6 478	109 482
2003	5	3784	3,38	2,88	17	20	3225	478	168	287	721	717	-	344	6 428	112 076
2004	15	4338	3,63	3,01	5	12	3598	497	166	331	786	797	-	430	9 430	119 381
2005	0	4341	3,54	3,00	0	3	3690	548	154	391	910	845	-	418	9 834	122 798
2006	4	4525	3,48	2,83	-6	0	3682	525	168	375	979	845	-	376	10 024	130 105
2007	-9	4101	3,17	2,76	-2	-3	3577	508	175	329	968	857	225	257	10 059	129 451
2008	-2	4037	3,17	2,75	-1	-2	3505	528	135	341	947	797	259	179	9 867	127 500
2009	-1	3980	3,25	2,78	1	-3	3397	558	123	370	1009	677	214	201	9 654	122 379
2010	-5	3780	3,20	3,03	9	5	3582	556	99	316	965	795	293	182	10 003	118 226
2011	-21	3003	2,73	2,71	-10	-17	2987	504	89	323	1024	782	274	216	9 274	110 072
2012	-8	2773	2,69	2,66	-2	-8	2744	507	77	305	916	579	190	134	8 573	103 013
2013	-4	2666	2,69	2,66	0	-4	2629	432	52	312	859	504	159	65	7 607	98 985
2014	-10	2401	2,42	2,35	-12	-11	2329	426	48	286	787	439	162	40	6 739	99 186
2015	1	2415	2,43	2,31	-2	-2	2288	411	34	247	809	405	186	8	6 486	99 226
2016	-1	2402	2,33	2,23	-3	0	2296	419	48	268	802	363	162	14	6 356	103 168

Källa: Naturbrukets Yrkesnämnd och Naturbruksskolornas Förening.

Aktuellt från styrelsen

Den 25 augusti hölls möte med SLA/SYN, LRF samt Svenskt Näringslivs utbildningsexpert Johan Olsson. Syftet var att informera varandra om hur vi arbetar och hur vi kan bistå varandra framöver.

Den 27 till 28 september genomförde styrelsen för NYN ett kombinerat processmöte och styrelsesammanträde på Ersta i Stockholm, där man lade fast de viktigaste prioriteringarna för de kommande åren. Beslutades bl.a. att planera möte med SLU:s ledning i syfte att tydliggöra arbetslivets krav på universitetet.

23 november arrangerade NYN ett gårdsbesök utanför Enköping för NYN:s medlemsorganisation Skogs- och Lantbrukstjänstemannaförbundet (SLF).

8 december höll NYN styrelsesammanträde på Naturvårdsverkets huvudkontor i Stockholm. Medverkade gjorde Skogsstyrelsens ansvarige för arbetsmarknadspolitisk uppdragsverksamhet samt kvalificerade handläggare från Arbetsförmedlingen (AF). Syftet var att förbereda arbetsmarknadsutbildningar inom naturbruk som skall upphandlas på nytt till 2017. AF önskar delaktighet från arbetslivet och NYN i att utveckla utbildningarna och kunna ställa krav kring utformning och innehåll. AF avser återkomma till NYN med specifika frågor. Styrelsen beslutade om NYN:s verksamhetsplan och budget för 2017.

Förhandlingsdelegation för samtal med bl.a. Utbildnings- och Näringsdepartementen

Under decembersammanträdet reflekterade styrelsen för NYN kring den debatt som var i samband med diverse remissyttranden under våren gällande naturbruksprogrammets utformning och den debattartikel NYN publicerade i ATL 1 april med rubriken ”Naturbruksskolorna möter branschens behov” (se nyhetsbrev nr 30).

Till detta adderades den debatt som varit i samband med Nationella programrådets protokoll kring naturturism från september. Beslöts att utse en förhandlingsdelegation vilken skall kontakta Utbildningsdepartementet, Näringsdepartementet och KSLA i syfte att förtydliga arbetslivets positioner kring senaste årens utredningsförslag, särskilt vad gäller naturturism och naturvetenskap inom naturbruksprogrammet.

Inbjudan till SLU i februari 2017

NYN har fått inbjudan från SLU:s vicerektor för samverkan Erik Fahlbeck om att mötas i februari. Styrelsen har formulerat ett antal frågeställningar att beröra vid mötet med SLU-ledningen:

- Efterfrågar långsiktig strategi för dialog med näringen. Hur kommunicerar SLU med näringen kring framtidsfrågor om utbildning och forskning inom till exempel de veterinärmedicinska disciplinerna och yrkesprogrammen?
- Vissa grupper, som exempelvis personalchefer, hamnar mellan stolarna då man saknar relevant utbildning. Hur kan SLU bidra?
- Hur sker samverkan mellan naturbruksgymnasierna och SLU?
- Hur arbetar SLU med att anpassa kurser för exempelvis yrkesbytare?
- Förkunskapskrav och behovet av praktik i utbildningen – hur ser det ut på SLU?
- Hur går det med bransch- eller programråd vid SLU?
- UHÅ, Svenskt Näringsliv och Almega. Vi har möjlighet att engagera oss.
- Hur får SLU ut tillämpade forskningsresultat till ”verkligheten”?
- SLU har grupp med unga lantbrukare som möts för att diskutera forskningsresultat – hur går detta att utveckla?
- Finns möjlighet att åter få SLU som intressent i Gröna Jobb?
- Hur ser SLU på frågan om Grönt Kort diplomering av studenterna?

Styrelsens frågeställningar har sammanställts och i förväg kommunicerats med vicerektor Erik Fahlbeck så att relevanta företrädare för SLU ges möjlighet att delta.

Analys av arbetsmarknaden

I december sammanställde styrelsen för NYN gemensamt med HYN och SYN en analys av arbetsmarknaden och utbildningsläget inom respektive delbransch som svar på fråga från LRF:s förbundsledning. Sammanställningen från branscherna jordbruk, trädgård, djursjukvård, häst och skog beskriver behovet av arbetskraft till de gröna näringarna, och hur de olika branscherna ser på svårigheterna att finna arbetskraft. Dokumentet finns att beställa från NYN:s kansli.

Notiser

NYN HYN SYN

13 oktober höll NYN, HYN, SYN gemensamt arbetsmöte där bl.a. status i yrkesnämnderna diskuterades. Planeras ett gemensamt AU-möte för våra styrelser under våren.

Praktikantnämnden

Den 8 september sammanträdde Nämnden för internationellt praktikantutbyte inom naturbruk (praktikantnämnden) för att bl.a. diskutera uppdatering av nämndens stadgar.

För ytterligare information - välkommen kontakta NYN:s kanslichef Michael Insulander, michael.insulander@lrf.se tel. 08-787 54 09.